

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 18 MEI 2018 BETREFFENDE HET NIET-DRINGEND LIGGEND ZIEKENVERVOER, WAT BETREFT DE UITBREIDING VAN HET TOEPASSINGSGEBIED TOT HET NIET-DRINGEND PATIËNTENVERVOER, EN TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 29 MAART 2019 BETREFFENDE HET INDIVIDUEEL BEZOLDIGD PERSONENVERVOER EN HET DECREET VAN (DATUM) TOT REGELING VAN HET AANGEPAST VERVOER, WAT BETREFT DE UITZONDERING MET BETREKKING TOT HET NIET-DRINGEND PATIËNTENVERVOER

Samenvatting

Dit decreet wijzigt het decreet van 18 mei 2018 betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer. Het toepassingsgebied van het decreet van 18 mei 2018 wordt uitgebreid van het niet-dringend liggend ziekenvervoer naar het niet-dringend patiëntenvervoer. De positie van de persoon die vervoerd wordt, zal niet langer doorslaggevend zijn voor het toepassingsgebied van de regelgeving. Het belangrijkste onderscheidend criterium om te kunnen spreken van niet-dringend patiëntenvervoer en niet van (bezoldigd) personenvervoer, wordt de zorgfinaliteit van het vervoer, zijnde of vervoer gebeurt met het oog op toezicht op de gezondheidstoestand van de patiënt tijdens het vervoer. Het niet-dringend patiëntenvervoer wordt met dit wijzigingsdecreet eveneens uitdrukkelijk uitgesloten van het toepassingsgebied van het decreet van 29 maart 2019 betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer. In het decreet van (DATUM) tot regeling van het aangepast vervoer wordt de verwijzing naar niet-dringend liggend ziekenvervoer vervangen door de verwijzing naar niet-dringend patiëntenvervoer.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Niet-dringend patiëntenvervoer is patiëntenvervoer dat niet onder het toepassingsgebied van de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening valt. Hierdoor wordt een onderscheid gemaakt tussen het niet-dringend patiëntenvervoer enerzijds en het dringend patiëntenvervoer, georganiseerd binnen het kader van 112, anderzijds. Het dringend patiëntenvervoer behoort tot de federale bevoegdheid inzake Volksgezondheid. Het niet-dringend patiëntenvervoer behoort tot de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap.

In 2018 heeft de Vlaamse regering het decreet van 18 mei 2018 betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer (hierna: het NDLZ-decreet of ook het decreet van 18 mei 2018) afgekondigd. Dit decreet verving het decreet van 2004 betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer. Het model van zelfregulering door de sector werd met het decreet van 2018, mede op vraag van de sector, vervangen door een afdwingbaar kader van minimale kwaliteitseisen voor het niet-dringend liggend ziekenvervoer.

Het niet-dringend liggend ziekenvervoer wordt op heden als volgt gedefinieerd in het huidige artikel 2, 2°, van het decreet van 18 mei 2018:

"het vervoer dat niet onder het toepassingsgebied van de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening valt, waarbij er een medische indicatie is om de patiënt onder begeleiding van een ziekenvervoerder liggend te vervoeren. Niet-dringend liggend ziekenvervoer voldoet aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

- a) de patiënt kan niet anders dan in de liggende toestand worden vervoerd of de patiënt moet bij mobilisatie gedragen worden;*
- b) de patiënt bevindt zich niet in een acute of acuut verergerende situatie bij de aanvang van het transport;*
- c) er is een hoge relatieve kans dat er zich een acute verslechtering van de toestand voordoet door en tijdens het transport of de patiënt bevindt zich in een slechte en ernstig zieke toestand."*

Niet-dringend liggend ziekenvervoer is dus vervoer waarbij er een medische indicatie is om de patiënt onder begeleiding van een ziekenvervoerder te vervoeren. Het betreft dus vervoer waarbij, tijdens het transport en in de onmiddellijke nabijheid van de persoon die vervoerd wordt, door een gekwalificeerd persoon toezicht wordt gehouden op de toestand van de patiënt. Hierdoor onderscheidt niet-dringend liggend ziekenvervoer zich van personenvervoer of taxivervoer.

Met het decreet van 18 mei 2018 heeft de Vlaamse Gemeenschap een vergunningsplicht ingevoerd voor alle diensten die niet-dringend liggend ziekenvervoer willen aanbieden in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad (althans voor wat betreft unicommunautaire Nederlandstalige diensten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad). Die vergunningsplicht is van toepassing sinds 1 juli 2021. Een vergunning kan worden bekomen mits een controle op de naleving van de vergunningsvoorwaarden door een gemachtigde controle-organisatie.

Momenteel zijn 63 ziekenwagendiensten vergund, met een totale capaciteit van 563 ziekenwagens. De lijst met de vergunde ziekenwagendiensten is gepubliceerd op de website van het Departement Zorg.

B. Probleemstelling en omgevingsanalyse

Niet-dringend patiëntenvervoer is een bevoegdheid van de Gemeenschappen, daar waar personenvervoer een Gewestelijke bevoegdheid is. De Vlaamse Gemeenschap heeft actueel binnen het niet-dringend patiëntenvervoer enkel het niet-dringend liggend ziekenvervoer geregeld. Vanuit de bevoegdheid voor mobiliteit werd het personenvervoer geregeld.

Het niet-dringend liggend ziekenvervoer ressorteert onder het decreet van 18 mei 2018 betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer. De ziekenwagendiensten die niet-dringend liggend ziekenvervoer wensen aan te bieden, moeten voldoen aan de kwaliteits- en vergunningsvoorwaarden (zoals beschikbaar materiaal, transparantie over de kostprijs, opleidingsvereisten, ...), zoals bepaald in dit decreet en in het bijhorende uitvoeringsbesluit.

In 2019 heeft de Vlaamse Regering het decreet betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer afgekondigd. In dit decreet wordt expliciet gesteld dat de bepalingen van het individueel bezoldigd personenvervoer niet van toepassing zijn op het niet-dringend liggend ziekenvervoer. Uit de memorie van toelichting bij dit artikel blijkt dat het zittend ziekenvervoer wel onder de toepassing van dit decreet kan vallen:

"Hoewel de diensten voor niet-dringend, zittend ziekenvervoer niet expliciet worden uitgesloten van het toepassingsgebied, zal dit de facto voor bepaalde situaties wel het geval zijn, aangezien het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet zich beperkt tot bezoldigd personenvervoer. Dit geldt ook voor het vervoer door vrijwilligers, bijvoorbeeld in het kader van een mindermobielen centrale. Conform artikel 2, 4°, van het ontwerp van decreet, wordt onder bezoldigd personenvervoer enkel het vervoer van personen verstaan waarvoor een vergoeding wordt gevraagd die hoger is dan de vervoersonkosten.". (Ontwerp van decreet betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer, *Parl. St.* VI Parl. 2018-19, nr. 1780/1, p. 22)

"Zittend ziekenvervoer" gebeurt tegen betaling en is daarom niet uitgesloten van de toepassing van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer.

Politonele diensten controleren op de naleving van de bepalingen van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer bij ziekenwagendiensten. In het zittend ziekenvervoer worden frequent inbreuken vastgesteld. Voor de vervoersbedrijven die zittend vervoer aanbieden is het immers niet duidelijk dat zij juridisch gekwalificeerd kunnen worden als 'straattaxi', zoals bepaald in artikel 2, 5°, van het decreet betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer. Omgekeerd lijkt het voor politonele diensten ook niet altijd duidelijk welke regelgeving van toepassing is. Getuige hiervan de meldingen waar ziekenwagens, die vergund zijn voor niet-dringend liggend ziekenvervoer, door politonele diensten staande worden gehouden om te controleren of de patiënt liggend of zittend in de ziekenwagen aanwezig is.

Uit rechtspraak van enkele politierechtbanken blijkt dat er verschillende interpretaties waren over het toepassingsgebied van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer, omwille van de uitdrukkelijke uitsluiting van het niet-dringend liggend ziekenvervoer, maar het gebrek aan gelijkaardige uitdrukkelijke uitzondering voor het niet-dringend zittend vervoer.

In het arrest van 11 december 2025 beantwoordt het Grondwettelijk Hof twee prejudiciële vragen over het toepassingsgebied van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer. Het Hof spreekt zich in het arrest uit over:

- de toepassing van het decreet betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer op diensten voor niet-dringend zittend patiëntenvervoer;
- of artikel 10 en 11 van de Grondwet geschonden zijn als ambulancediensten die niet-dringend zittend patiëntenvervoer uitvoeren, gelijkgesteld worden met straattaxi's;
- of artikel 10 en 11 van de Grondwet geschonden zijn doordat het niet-dringend zittend patiëntenvervoer onder het toepassingsgebied van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer valt, terwijl datzelfde decreet niet van toepassing is op ambulancediensten die niet-dringend liggend patiëntenvervoer uitvoeren.

Eerst stelt het Hof dat de interpretatie van de verwijzende rechtscollege dat het niet-dringend zittend ziekenvervoer op heden onder het toepassingsgebied van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer valt, niet kennelijk onredelijk is.

Voortgaand op die interpretatie, beantwoordt het Grondwettelijk Hof de vragen over de bestaanbaarheid daarvan met artikel 10 en 11 van de Grondwet. Daarbij maakt het Hof enkele belangrijke overwegingen.

Zo aanvaardt het Hof dat een onderscheid in behandeling van vervoer gemaakt wordt op basis van of het zorgaspect centraal staat, dan wel of het vervoersaspect primeert. Het Hof aanvaardt ook de redenering dat het net om die reden is dat voor niet-dringend liggend ziekenvervoer, waar het zorgaspect centraal staat,

bijkomende kwaliteitsvereisten gesteld werden in het decreet van 18 mei 2018 betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer.

Het Hof stelt: *"In de situatie dat er bij het niet-dringend zittend ziekenvervoer geen medische nood is aan een begeleiding door een gekwalificeerd persoon, dient dat vervoer niet noodzakelijk te worden uitgevoerd door een ambulancedienst en bevinden de ambulancediensten die dat vervoer aanbieden zich niet in een situatie die wezenlijk verschilt van die van de taxidiensten."*¹ In dat geval is de gelijke behandeling van de ambulancediensten die niet-dringend zittend ziekenvervoer aanbieden enerzijds en de taxidiensten anderzijds, niet zonder redelijke verantwoording volgens het Hof.

Het Hof concludeert: *"In zoverre zij de ambulancediensten onder het toepassingsgebied van het decreet van 29 maart 2019 doen vallen, wanneer die diensten een zieke persoon zittend vervoeren zonder dat er een medische nood is aan begeleiding door gekwalificeerd personeel, zijn de in het geding zijnde bepalingen bestaansbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet."*²

Heel belangrijk is wel dat het Grondwettelijk Hof daaraan toevoegt dat hoewel het juist is dat bij het niet-dringend zittend ziekenvervoer doorgaans het vervoersaspect veeleer dan het zorgaspect centraal staat, dat niet steeds het geval is. Het Hof stelt dat het in bepaalde omstandigheden wel degelijk medisch aangewezen kan zijn om patiënten onder begeleiding van een gekwalificeerd persoon zittend te vervoeren. Wanneer dan een beroep wordt gedaan op een ambulancedienst, bevindt die zich volgens het Hof in een situatie die wél wezenlijk verschilt van die van een taxidienst, gezien er in die situatie een fundamenteel verschillende dienstverlening is. In dat geval mogen de ambulancediensten volgens het Hof niet zomaar gelijkgesteld worden met taxidiensten.

Het Hof voegt daaraan toe dat dit niet automatisch tot gevolg heeft dat de ambulancediensten die een zieke persoon op medische aanwijzing onder begeleiding van gekwalificeerd personeel zittend vervoeren, vallen onder het toepassingsgebied van het decreet van 18 mei 2018 betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer. Op dit moment is dat decreet namelijk enkel nog maar uitdrukkelijk van toepassing op niet-dringend liggend ziekenvervoer. Het Hof stelt dat het aan de decreetgever is om ter zake een regeling uit te werken.

De voorliggende decreetswijziging werkt deze regelgeving uit door de kwaliteitsbepalingen voor het niet-dringend liggend ziekenvervoer van toepassing te maken voor alle niet-dringend patiëntenvervoer. Bovendien schept ze ook duidelijkheid door het niet-dringend patiëntenvervoer uit te sluiten van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer.

C. Inhoud

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Er is absoluut nood aan het scherp krijgen van het onderscheid tussen niet-dringend patiëntenvervoer enerzijds en personenvervoer anderzijds. Dit onderscheid moet ertoe leiden dat de gepaste middelen aangewend worden in functie van de zorgnood tijdens het vervoer. Voor niet-dringend patiëntenvervoer zijn andere kwaliteitsvereisten nodig dan voor personenvervoer. Een duidelijk onderscheid maakt ook dat het voor alle actoren duidelijk is welke wettelijke bepalingen van toepassing zijn en moeten worden nageleefd.

¹ Ov. B.11.1. van het Arrest nr. 171/2025 van 11 december 2025

² Ov. B.13. van het Arrest nr. 171/2025 van 11 december 2025

Via voorliggend voorontwerp van decreet wordt het toepassingsgebied van het decreet van 18 mei 2018 verruimd naar alle niet-dringend patiëntenvervoer, waarbij niet langer een onderscheid gemaakt wordt op basis van de houding van de patiënt. Het is bovendien de bedoeling om vervoer dat onder de regelgeving voor niet-dringend patiëntenvervoer zal vallen, expliciet uit te sluiten van het toepassingsgebied van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer.

Door de bepalingen vast te leggen voor kwaliteitsvol niet-dringend patiëntenvervoer, ongeacht de houding van de patiënt, ontstaat er een meer logisch onderscheid tussen vervoer van patiënten, dat onder voorliggend decreet valt en personenvervoer, dat onder toepassing van het decreet betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer valt. Niet-dringend patiëntenvervoer wordt dan geregeld vanuit de bevoegdheid inzake Volksgezondheid en personenvervoer vanuit de bevoegdheid inzake Mobiliteit.

De doelstelling is om, via afdwingbare kwaliteitseisen, te komen tot gepaste, kwaliteitsvolle en toegankelijke dienstverlening in het niet-dringend patiëntenvervoer die op een duurzame manier wordt aangeboden, met het oog op de veiligheid en het comfort van de patiënt. Via een minimale aanpassing van de bepalingen van het decreet van 18 mei 2018, worden de kwaliteitsvereisten die tot op heden van toepassing zijn op het niet-dringend liggend ziekenvervoer toepasbaar voor alle vormen van niet-dringend patiëntenvervoer, ongeacht de houding waarin de patiënt wordt vervoerd.

3.1. Scherper stellen onderscheid niet-dringend patiëntenvervoer en personenvervoer

Om een duidelijk onderscheid te kunnen maken tussen de regelgeving die van toepassing is op het niet-dringend patiëntenvervoer enerzijds en de regelgeving die van toepassing is op het personenvervoer anderzijds, is een definitie van niet-dringend patiëntenvervoer essentieel.

Daarom wordt het niet-dringend patiëntenvervoer concreet gedefinieerd in het decreet.

Deze decreetswijziging regelt tevens de uitsluiting van het niet-dringend patiëntenvervoer uit het toepassingsgebied van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer door een aanpassing van artikel 5 van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer.

3.1.1. Definitie niet dringend patiëntenvervoer

Een eerste aspect van de voorliggende decreetwijziging is het definiëren van het niet-dringend patiëntenvervoer. De nadruk wordt hierbij gelegd op de finaliteit van het vervoer. Niet-dringend patiëntenvervoer is vervoer van een persoon waarvoor, omwille van diens gezondheidstoestand een medische noodzaak bestaat voor toezicht op die gezondheidstoestand tijdens het vervoer, door een daartoe gekwalificeerde persoon.

Deze redenering werd recent door het Grondwettelijk Hof bevestigd in bovenvermeld Arrest. Vervoer waar het medisch aangewezen is om de patiënt door gekwalificeerd personeel te begeleiden, mag niet op dezelfde wijze worden behandeld als bezoldigd personenvervoer.

3.1.2. Inschatting van de nood aan toezicht

Zoals hierboven uiteengezet, is de nood aan toezicht op de gezondheidstoestand van de patiënt bepalend om te kunnen spreken van niet-dringend patiëntenvervoer.

Het correct inschatten van de nood aan toezicht tijdens het transport is een noodzakelijke voorwaarde om op een correcte wijze de juiste middelen toe te wijzen in functie van de zorgnood en wordt doorslaggevend voor welke regelgeving van toepassing is. Het voorliggende voorontwerp van decreet voorziet dat de Vlaamse Regering nadere regels zal preciseren voor de manier waarop de zorgnood wordt bepaald. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan een triagetool.

Stellen dat er bij iedere persoon die onderweg is van en naar een zorgvoorziening altijd een risico bestaat dat er op weg naar de zorgvoorziening een medisch probleem ontstaat, kan geen reden zijn om iedere persoon als patiënt te beschouwen met nood aan toezicht tijdens het vervoer.

Bij elk individu kan altijd een acute medische noodsituatie ontstaan. Dit kan geen parameter zijn voor het inschatten van de behoefte aan toezicht tijdens het vervoer. Daarom is in de definitie van niet-dringend liggend ziekenvervoer in het huidige decreet bepaald dat er een hoge relatieve kans moet zijn op verslechtering van de toestand van de patiënt door en tijdens het vervoer of dat de patiënt zich in een slechte en ernstig zieke toestand bevindt.

3.2. Essentiële kwaliteitsvereisten voor niet-dringend patiëntenvervoer

De decreetwijziging moet er eveneens voor zorgen dat voor elke vorm van niet-dringend patiëntenvervoer de noodzakelijke kwaliteitsvereisten gewaarborgd worden. Tot op heden zijn enkel de kwaliteitseisen voor niet-dringend liggend ziekenvervoer verankerd in de regelgeving. Aangezien echter alle patiënten die beroep doen op het niet-dringend patiëntenvervoer nood hebben aan toezicht op hun gezondheidstoestand, moet de kwaliteit van het toezicht voor deze volledige groep gewaarborgd worden, ongeacht de houding van de patiënt tijdens het vervoer. De bestaande kwaliteitsvereisten zoals bepaald in het uitvoeringsbesluit op het decreet van het niet-dringend liggend ziekenvervoer, zullen daarom van toepassing worden gemaakt op alle niet-dringend patiëntenvervoer.

Toezicht is het visueel verifiëren dat de patiënt in veiligheid is tijdens het vervoer en dat zijn toestand niet achteruitgaat (zoals bepaald in artikel 1, 2° van het Koninklijk Besluit van 14 mei 2019 betreffende het beroep van ambulancier niet-dringend patiëntenvervoer). Het visueel toezicht tijdens het vervoer gebeurt door een ambulancier niet-dringend patiëntenvervoer, die de nodige competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) verworven heeft, zich op regelmatige basis bijschoolt en gemachtigd is om kwalitatieve zorg op basis van toegelaten handelingen en goedgekeurde procedures te bieden tijdens het vervoer van patiënten. Bij verandering van de toestand van de patiënt kan deze ambulancier op een correcte manier adequate eerste hulp bieden.

De aanwezigheid van een gekwalificeerd ambulancier die tijdens het vervoer visueel toezicht kan houden op de patiënt, is bijgevolg een minimale vereiste voor kwalitatief niet-dringend patiëntenvervoer. Dit impliceert dat alle niet-dringend patiëntenvervoer moet gebeuren met minimaal twee ambulanciers niet-dringend patiëntenvervoer, zoals dit momenteel voorzien is in het besluit van de Vlaamse Regering van 8 februari 2019 houdende de uitvoering van artikel 6, 7, 8 en 12 van het decreet van 18 mei 2018 betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer. Het toepassingsgebied van het voormelde uitvoeringsbesluit waarin de kwaliteitsvereisten op het niet-dringend liggend ziekenvervoer worden bepaald, zal daarom worden uitgebreid naar het niet-dringend patiëntenvervoer.

Om tijdens het vervoer eventueel noodzakelijke handelingen te kunnen stellen, is ruimte en materiaal nodig. In een personenwagen is deze ruimte en het materiaal niet aanwezig. Bovendien moeten de zorgverleners de patiënt, bij aanvang of

tijdens het vervoer, in een liggende positie kunnen brengen als diens gezondheidstoestand dit vereist. Dit is uiteraard onmogelijk bij vervoer in een personenwagen, vaak met meerdere personen op de achterbank. Daarom is het vervoer in een vergunde ziekenwagen niet-dringend patiëntenvervoer, ook een minimale vereiste voor kwalitatief niet-dringend patiëntenvervoer.

De ziekenwagen wordt vergund op basis van de kwaliteitsvereisten vermeld in de regelgeving op het niet-dringend patiëntenvervoer. Personenvervoer gebeurt in een personenwagen.

Diensten die, mits bezoldiging, personen van en naar zorginstellingen of -verstrekkers vervoeren, zonder dat het vervoer zelf een zorgfinaliteit heeft, moeten voldoen aan de vereisten vermeld in de regelgeving op het bezoldigd personenvervoer. Dit maakt dat het voor alle actoren duidelijk is aan welke voorwaarden moet worden voldaan en kan worden gecontroleerd. De ruimte voor interpretaties en eventuele grijze zone over bestaande regelgeving worden hierdoor weggewerkt.

Implementatie

Dit decreet breidt het toepassingsgebied van het decreet van 18 mei 2018 uit tot het niet-dringend patiëntenvervoer, waardoor er voor alle niet-dringend patiëntenvervoer een vergunningsplicht ontstaat en de volgende delegaties uit het decreet, die tot op heden enkel betrekking hebben op niet-dringend liggend ziekenvervoer, uitgebreid worden zodat zij van toepassing zijn op al het niet-dringend patiëntenvervoer:

- het oprichten van een onafhankelijke commissie niet-dringend patiëntenvervoer (artikel 5 van het decreet van 18 mei 2018);
- het vastleggen van vergunningsvoorwaarden voor het niet-dringend patiëntenvervoer (artikel 6, tweede lid, van het decreet van 18 mei 2018);
- het bepalen van de procedure voor de aanvraag, de toekenning, de wijziging en de intrekking van de vergunning en de mogelijkheid om bezwaar in te dienen (artikel 6, derde lid, van het decreet van 18 mei 2018);
- het bepalen van een procedure voor de behandeling van klachten in de tweede lijn (artikel 7 van het decreet van 18 mei 2018);
- het bepalen van de voorwaarden voor een machtiging van onafhankelijke controleorganisaties en de procedure voor het verkrijgen, verlengen en ontnemen van een machtiging (artikel 8 van het decreet van 18 mei 2018);
- de mogelijkheid om de minimale en maximale tarieven evenals de toegepaste criteria voor de berekening van de tarieven die de diensten voor niet-dringend patiëntenvervoer aan de patiënt mogen vragen, te bepalen (artikel 9 van het decreet van 18 mei 2018).

De huidige bepalingen ter uitvoering van die delegaties die van toepassing zijn op niet-dringend liggend ziekenvervoer, dienen uitgebreid te worden naar al het niet-dringend patiëntenvervoer.

Voorts bepaalt het nieuwe artikel 2/1 dat de Vlaamse Regering nadere regels zal bepalen voor de beoordeling of toezicht door een gekwalificeerde persoon op de gezondheidstoestand van de patiënt vereist is tijdens het vervoer.

Tot slot bepaalt de Vlaamse Regering ook de datum van inwerkingtreding van dit wijzigingsdecreet.

D. Totstandkomingsprocedure

Het gunstige advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 24 juli 2026.

Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2026-274-D van 29 juli 2026.

E. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het niet-dringend patiëntenvervoer is een bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad van State stelde eerder in een advies, dat later bekrachtigd werd bij het arrest nr. 87.980 van 15 juni 2000:

"Er is dan ook geen enkele reden om het niet-dringend ziekenvervoer niet te beschouwen als een onderdeel van het gezondheidsbeleid, meer bepaald van de 'zorgenverstrekking in en buiten de verplegingsinrichting', in de zin van artikel 5, § 1, I, 1°, van de bijzondere wet.

2. Op grond van de genoemde bepaling van de bijzondere wet behoort de zorgenverstrekking in en buiten de verplegingsinrichtingen in beginsel tot de bevoegdheid van de gemeenschappen. De federale overheid zou slechts bevoegd geacht kunnen worden om terzake regelend op te treden, indien de in het ontwerp geregelde aangelegenheid ondergebracht kan worden in een van de uitzonderingen waarin de genoemde wetsbepaling voorziet."

De wijziging van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer (artikel 9 van het wijzigingsdecreet) en de wijziging aan het decreet van (DATUM) tot regeling van het aangepast vervoer regelen daarentegen een gewestaangelegenheid, zoals geregeld in artikel 6, §1, X, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI).

Wat betreft de ontbrekende datum van de geplande wijziging van het te wijzigen decreet kan meegegeven worden dat deze datum in deze fase nog niet kan aangevuld worden. Daarvoor moet nog gewacht worden op de goedkeuring van het Vlaams Parlement van de wijziging, die momenteel nog het goedkeuringsproces doorloopt. Uiteraard is het wel de bedoeling dat deze datum, ten laatste op het moment van de definitieve goedkeuring van dit decreet, wordt aangevuld.

F. Brusseltoets

In het voorliggende voorontwerp van decreet wordt niet voorzien in afwijkende bepalingen voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. De bepalingen zijn, net als de huidige bepalingen voor het niet-dringend liggend ziekenvervoer, hetzelfde voor alle diensten die onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap vallen.

Op die manier moeten de diensten niet-dringend patiëntenvervoer in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die unicommunautair Nederlandstalig georganiseerd zijn, voldoen aan dezelfde vergunningsplicht en kwaliteitsvereisten als diensten die gevestigd zijn in het Nederlandse taalgebied.

Patiënten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad kunnen op die manier steeds beroep doen op diensten die de nodige kwaliteit bieden.

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie heeft ook regels inzake niet-dringend patiëntenvervoer uitgevaardigd. Deze regels verschillen van de regels die hier worden opgelegd. Er zijn geen overlappings in het toepassingsgebied van beide regelgevingen, gezien de regels, uitgevaardigd door de GGC niet van toepassing zijn op unicommunautaire diensten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel bepaalt dat het decreet een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid regelt. Artikel 1 tot en met 8 en artikel 10 van het voorontwerp van decreet regelen louter het niet-dringend patiëntenvervoer en dus een gemeenschapsaangelegenheid. Artikel 9 brengt een wijziging aan in het decreet van 29 maart 2019 betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer en artikel 10 brengt een wijziging aan het decreet van (DATUM) tot regeling van het aangepast vervoer. Deze artikelen regelen bijgevolg een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Dit artikel wijzigt het opschrift van het decreet van 18 mei 2018 betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer. Gelet op de uitbreiding van het toepassingsgebied van dit decreet naar het niet-dringend patiëntenvervoer, wordt het opschrift in die zin gewijzigd en wordt het opschrift "decreet betreffende het niet-dringend patiëntenvervoer".

Artikel 3

Dit artikel wijzigt artikel 2 van hetzelfde decreet van 18 mei 2018. De definities worden afgestemd op het niet-dringend patiëntenvervoer.

De definitie van dienst voor niet-dringend liggend ziekenvervoer, vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 18 mei 2018, wordt omgevormd naar de definitie van dienst niet-dringend patiëntenvervoer.

Daarnaast wordt de definitie van niet-dringend liggend ziekenvervoer, vervangen door een definitie van niet-dringend patiëntenvervoer.

De bedoeling van deze nieuwe definitie is om het niet-dringend patiëntenvervoer duidelijk te onderscheiden van personenvervoer door uitdrukkelijk te vertrekken vanuit de zorgfinaliteit van het vervoer, zijnde de medische nood aan toezicht door een gekwalificeerd persoon op de gezondheidstoestand van de patiënt tijdens het vervoer. Wanneer het doel van het vervoer toezicht op de gezondheidstoestand door een gekwalificeerd persoon is en wanneer het niet om 112-vervoer gaat, is sprake van niet-dringend patiëntenvervoer. Het toezicht op de gezondheidstoestand dient te gebeuren door een gekwalificeerd persoon in het kader van het vervoer en dus door de dienst. De vereiste van nood aan toezicht door een gekwalificeerd persoon heeft tot gevolg dat niet ieder vervoer waarbij een persoon een begeleider meeneemt automatisch gekwalificeerd wordt als niet-dringend patiëntenvervoer.

De definitie van niet-dringend patiëntenvervoer stelt de nood aan toezicht op de gezondheidstoestand van de patiënt centraal en maakt zo de zorgfinaliteit doorslaggevend om te spreken van niet-dringend patiëntenvervoer.

Een correcte inschatting van het vervoerstype in de praktijk is belangrijk, zodat:

- 1° de juiste kwaliteitseisen en de juiste middelen ingezet kunnen worden in functie van de zorgnood van de patiënt;
- 2° een aanknopingspunt ontstaat voor de toepasselijke regelgeving. Het is immers de bedoeling om het niet-dringend patiëntenvervoer (inclusief het niet-dringend zittend patiëntenvervoer) volledig uit te sluiten van het decreet betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer (zie artikelsgewijze bespreking van artikel 9).

Indien dan geen sprake is van niet-dringend patiëntenvervoer, zal het vervoer in principe onder het toepassingsgebied van het decreet betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer vallen. Zowel voor vervoerders, als voor politiediensten en controle-instanties wordt op die manier duidelijk welke regelgeving van toepassing is. Hierdoor worden huidige toestanden, waarbij de politie de houding van de patiënt in de ziekenwagen controleert, vermeden.

Tot slot wordt een derde definitie ingevoegd die verduidelijkt wat voor de toepassing van dit decreet onder "patiënt" wordt verstaan. Het gaat om de natuurlijke persoon aan wie tijdens het vervoer gezondheidszorg, als vermeld in artikel 2, 2°, van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt, wordt verstrekt, al dan niet op eigen verzoek. Deze definitie komt overeen met wat bepaald wordt in de wet van 22 augustus 2002, en verduidelijkt dat iemand in het kader van de regelgeving inzake niet-dringend patiëntenvervoer enkel patiënt is als hij tijdens het vervoer gezondheidszorg, hier minstens in de vorm van toezicht op zijn gezondheidstoestand, krijgt.

Artikel 4

Dit artikel voegt in het decreet niet-dringend patiëntenvervoer een nieuw artikel 2/1 in. Het nieuwe artikel 2/1 voorziet dat de Vlaamse Regering nader zal preciseren op welke manier de zorgfinaliteit wordt bepaald die ten gronde ligt aan het vervoer. De Vlaamse Regering zal met andere woorden preciseren hoe de finaliteit van het vervoer (toezicht op de gezondheidstoestand van de patiënt) wordt bepaald, op basis waarvan sprake is van niet-dringend patiëntenvervoer en op basis waarvan bepaald wordt of het decreet niet-dringend patiëntenvervoer van toepassing is.

Artikel 5

Dit artikel vervangt in artikel 3 en 4 van het decreet telkens de woorden "liggend ziekenvervoer" door het woord "patiëntenvervoer".

Artikel 6

Dit artikel vervangt artikel 5 van het decreet betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer en voorziet dat de Vlaamse Regering een onafhankelijke commissie niet-dringend patiëntenvervoer zal oprichten. Deze commissie wordt dan bevoegd in de materie van alle niet-dringend patiëntenvervoer.

De minister, bevoegd voor het gezondheidsbeleid kan aan de commissie advies vragen over onderstaande aangelegenheden. De commissie kan ook nog steeds op eigen initiatief advies geven over de volgende aangelegenheden:

- 1° de bepaling en actualisatie van de vergunningsvoorwaarden voor het niet-dringend patiëntenvervoer;
- 2° de behandeling van klachten in tweede lijn voor het niet-dringend patiëntenvervoer;
- 3° de aanstelling van onafhankelijke controleorganisaties die gemachtigd zijn om de controle te doen op de naleving van de vergunningsvoorwaarden voor het niet-dringend patiëntenvervoer;
- 4° het bepalen van de beschikbaarheid en toegankelijkheid, inclusief een correcte prijszetting, van het niet-dringend patiëntenvervoer.

Dit artikel bepaalt eveneens dat de Vlaamse Regering de samenstelling, organisatie en werking van de commissie regelt. Het artikel bepaalt dat de commissie minstens samengesteld moet zijn uit een vertegenwoordiging van de diensten voor niet-dringend patiëntenvervoer, van de ziekenfondsen en van de gebruikers.

Artikel 7

Dit artikel wijzigt de woorden "liggend ziekenvervoer" telkens door het woord "patiëntenvervoer" in artikel 6 en 9 van het decreet.

De Vlaamse Regering bepaalt dan conform artikel 6 de vergunningsvoorwaarden voor niet-dringend patiëntenvervoer. Op die manier kunnen de kwaliteitsvereisten die gelden voor het niet-dringend liggend ziekenvervoer worden uitgebreid naar al het niet-dringend patiëntenvervoer.

De patiënt moet, als diens gezondheidstoestand bij aanvang of tijdens het vervoer dit vereist, in een liggende positie kunnen worden gebracht. Tijdens het vervoer moet er mogelijkheid zijn om toezicht te houden en moeten, als nodig, voorbehouden handelingen kunnen worden gesteld. Om niet-dringend patiëntenvervoer op een kwalitatieve wijze te kunnen uitvoeren, moet de patiënt daarom vervoerd worden in een ziekenwagen. De vergunningsvoorwaarden voor ziekenwagens bieden antwoord op deze kwaliteitsvereisten en zullen van toepassing worden gemaakt op alle niet-dringend patiëntenvervoer in het aangepaste uitvoeringsbesluit bij deze wetswijziging.

Artikel 8

Dit artikel wijzigt artikel 10 van het decreet door de woorden "liggend ziekenvervoer" te vervangen door het woord "patiëntenvervoer".

Wat betreft de ontbrekende datum van de geplande wijziging van het te wijzigen decreet kan meegegeven worden dat deze datum in deze fase nog niet kan aangevuld worden. Daarvoor moet nog gewacht worden op de goedkeuring van het Vlaams Parlement van de wijziging, die momenteel nog het goedkeuringsproces doorloopt. Uiteraard is het wel de bedoeling dat deze datum, ten laatste op het moment van de definitieve goedkeuring van dit decreet, wordt aangevuld. Deze uiteenzetting geldt ook voor de artikels 9 en 10.

Artikel 9

Dit artikel regelt een gewestaangelegenheid.

Momenteel is enkel het niet-dringend liggend ziekenvervoer uitdrukkelijk uitgesloten uit het toepassingsgebied van het decreet van 29 maart 2019 betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer. Door in artikel 5 van dit decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer de woorden "liggend ziekenvervoer" te vervangen door de zinsnede "patiëntenvervoer als gedefinieerd in artikel 2, 2°, van het decreet van 18 mei 2018 betreffende het niet-dringend patiëntenvervoer", wordt het onderscheid tussen de regelgeving die van toepassing is op personenvervoer en de regelgeving die van toepassing is op niet-dringend patiëntenvervoer verscherpt. Enkel niet-dringend patiëntenvervoer dat voldoet aan de omschrijving van het voormelde artikel 2, 2°, van het decreet van

18 mei 2018, is uitgesloten van het decreet op het individueel bezoldigd personenvervoer.

Artikel 10

Dit artikel regelt eveneens een gewestaangelegenheid.

Dit artikel wijzigt artikel 4 van het decreet van (DATUM) tot regeling van het aangepast vervoer door de verwijzingen naar het niet-dringend liggend ziekenvervoer te vervangen door verwijzingen naar al het niet-dringend patiëntenvervoer en door een correcte verwijzing naar het nieuwe opschrift van het decreet van 18 mei 2018 op te nemen.

Artikel 11

Dit artikel vormt een overgangsbepaling die de overgang regelt tussen het opheffen van de onafhankelijke commissie niet-dringend liggend ziekenvervoer, zoals opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2018 houdende de uitvoering van artikel 5 van het decreet van 18 mei 2018 betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer en de oprichting van een onafhankelijke commissie niet-dringend patiëntenvervoer na de inwerkingtreding van voorliggend voorontwerp van decreet.

De adviesbevoegdheid van de commissie niet-dringend patiëntenvervoer wordt opgenomen door de bestaande commissie niet-dringend liggend ziekenvervoer, tot de tijd dat de commissie niet-dringend patiëntenvervoer is samengesteld.

Zodra een commissie niet-dringend patiëntenvervoer wordt opgericht, zal de commissie niet-dringend liggend ziekenvervoer ontbonden worden.

Artikel 12

Dit artikel bepaalt dat het decreet in werking treedt op 1 januari 2029.

De Vlaamse Regering kan echter een eerdere datum van inwerkingtreding bepalen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER